

Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Sciences

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 6, Sayı: 38, Haziran 2019, s. 110-131

ISSN: 2149-0821 Doi Number:<http://dx.doi.org/10.16990/SOBIDER.5101>

Dr. Yusuf Cahit ÇUKACI

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Muhasebe Finansman
yusuf.cukaci@inonu.edu.tr

KONKORDATO İÇİN GEREKLİ BELGELER, SÜREÇ VE FİNANSAL VERİLER BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Özet

Genel ekonomik yaşam içerisinde faaliyet gösteren (gerçek ya da tüzel) kişiler bazen kendilerinden kaynaklanan bazen de genel ekonomik koşulların istenilmeyen şekilde oluşmasından dolayı finansal güçlük yaşayarak finansal sürdürülebilirlikleri tehlikeye girmektedir. Bu durum neredeyse her koşulda özellikle finansal yakın çevresinden başlayarak kişinin çevresine olumsuzluklar yaşatmaktadır. Yaşanan bu durum bir hastalığın oluşması, bir felaketin meydana gelmesi gibi durumlarla benzeşim göstermektedir. Yasa koyucu, ekonomik yaşamı düzenleme sorumluluğu ve yetkisinin doğal sonucu olarak finansal güçlük yaşayan birimi ve çevresini oluşabilecek olumsuzlukları çok kötü sonuçlar doğurmadan ve etki düzeyi artmadan telafi ederek kelebek etkisini önlemek amacıyla önlemler almak durumundadır. Ekonomi düzleminde yaşanan finansal kötü durumu ortadan kaldırmak ya da en alt düzeyde olumsuzlukla atlatabilmek için bir koruma oluşturulması konkordato hukukunun felsefesini oluşturmaktadır. Konkordatoya ilişkin yasal düzenleme yapılmadan önceki süreçte Türk Hukuk Sistemi içerisinde iflas erteleme uygulaması yer almakta iken, yasal düzenlemenin uygulanmasında yaşanan olumsuzluklar nedeniyle bu uygulamanın yerine İcra İflas Kanunu içerisinde yer alan konkordato hukuku düzenlemesi getirilmiştir.

DOCUMENTS FOR CONCORDAT, PROCESS AND FINANCIAL DATA EVALUATION IN THE CONTEXT.

Abstract

The financial sustainability of individuals who work in the general economic life (real or legal) is endangered by the financial difficulties, sometimes caused by

them and sometimes due to the undesired formation of the general economic conditions. In almost all circumstances, this situation causes negative effects on one's environment, especially starting from the financial close environment. This situation is similar to situations such as the occurrence of a disease and the occurrence of a disaster. The legislator is obliged to take measures to prevent the butterfly effect by compensating the negativities that may occur in the unit and the environment that have financial difficulties as a natural result of the responsibility and authority to regulate the economic life without causing very results and increasing the level of influence. The philosophy of concordat law constitutes a protection in order to eliminate the financial damaged situation at the economic level or to overcome it with the lowest level of negativity. While in the process before the legal arrangement regarding the concordat, the bankruptcy postponement application was included in the Turkish Legal System, due to the negativity experienced in the implementation of the legal arrangement, this application was replaced by the concordat law in the Execution and Bankruptcy Law.

1.GİRİŞ

İsmi her ne olursa olsun ekonomik yaşam içerisinde borçlu ile alacaklının ya da alacaklıların bir nezaretçinin olması ya da olmaması durumunda uzlaşması her zaman olagelmiş bir durumdur. Bu durum konkordato uygulamasını adli süreç içerisinde gerçekleştirilmeyen ve adli süreç içerisinde gerçekleşen şekilde iki form şekline getirmiştir.

Konkordatoda adli olmayan konkordato olarak da tanımlanabilen ve herhangi bir hukuki süreç gerektirmeyen en sade şekli, mahkemeye gitmeksizin (basit) yargılamaya da gerek kalmaksızın borçlu ve alacaklıların anlaşması temeline dayanır. Konkordato adli olarak tanımlanmaya ya da anlaşılmaya çalışıldığında şirket alacaklılarının vade ya da tutar indirimi konusunda muvafakat etmesi halinde borçlunun ekonomik faaliyetine devam etmesine imkân vererek mallarının paraya çevrilmesine engel olan alternatifini olarak tanımlanabilir.

Adli konkordato ise borçlunun ya da alacaklılardan birisi ya da birden fazlasının ticaret mahkemesine müracaatı sonucunda önceden belirlenmiş bir plan dahilinde ya da kararlaştırılacak bir plan dahilinde borçlu ve alacaklıların mahkemenin belirleyeceği komiser(ler) nezaretinde yasada belirlenen çoğunluğun sağlanması suretiyle anlaşması sürecini kapsamaktadır. Bu bağlamda konkordato; indirim konkordatosu, vade konkordatosu ve karma konkordato olarak üç farklı uygulaması bulunmaktadır.

Bu çalışmanın kaleme alınmasında; alanda yazılmış eserlerle birlikte, finansal bakış açısıyla kaleme alınan yazarın "Konkordato" isimli kitabından da yararlanılmıştır.

1.1.Genel Olarak Konkordato

Genel ekonomik koşullardan ya da şirketin içerisinde bulunmuş olduğu kötü yönetim veya finansal güçlük nedeniyle borçlarını vadesinde-belirlenen tutarda ödeyememesi durumuyla karşılaşan şirketlerin ya da şahısların bu durumdan çıkabilmeleri için oluşturulan hukuki bir çıkış korumasıdır. Konkordato hukuki düzenlemesi yapılmadan önce iflas erteleme (15 Temmuz 2016 tarihinde kabul edilen 6728 sayılı Kanunla iflasın ertelenmesi kurumu revize edilerek konkordato uygulaması uygulama alanı bulmuştur) yasal düzenlemesiyle oluşturulan bu

düzenleme yasanın ve mevcut yapının iyi anlaşılabilmesi bazen de kötüye kullanılması gibi nedenlerden dolayı değiştirilerek hem alacaklıların süreç içerisine dahil edilmesi sağlanmış hem de kullanılabilir yasal süreye sınırlama getirilmiştir.

Kanun koyucunun yapmış olduğu düzenleme ile borçlulara bir imkan verilmiş, mahkeme denetiminde borçlunun alacaklıları ile anlaşması ve alacaklıların belli bir oranını ödemekle borçlarından kurtulması yolu açılmıştır. Bu şekilde ortaya çıkan uygulamaya konkordato denilmektedir(Pekcanitez, vd., 2017, s.459).

Konkordato iflâsa göre yumuşatılmış bir borç tasfiyesi niteliğini taşımaktadır. Konkordato malî durumu bozulan ve vadesi gelmiş borçlarını ödeme yeteneğinden yoksun bulunan borçluların alacaklılarının çoğunluğunun ve mahkemenin ödeme teklifini kabul etmesi sonucunda alacaklılarıyla karşılıklı olarak yapılacak anlaşma suretiyle, mallarının başında kalmak, istihdam olanaklarını aynı ya da zorunluluklar nedeniyle kısmi azalmalarla devam ettirerek borçlarını ödeyerek borcundan tamamen kurtulmaktadır. Konkordatoya işletmecilik mantığıyla bakıldığında, geçmişten gelen yönetsel düzensizlikler nedeniyle finansal yapısında oluşan bozuklukların rehabilite edilmesi için bir fırsat olarak değerlendirilebilecek bir süreç olarak da görebilmek mümkündür. Bu bağlamda bakıldığında işletmelerin finansal yapısı ve finansal ilişkilerinin gözden geçirilerek kurumsallaşması yönüyle işletmelere bir çıkış noktası oluşturmaktadır.

Kollektif nitelik taşıması nedeniyle haciz ve rehlin paraya çevrilmesi yoluyla takiplerden ayrılan konkordato, iflasa benzer. Ancak şu hususlarda iflastan ayrılır(Aktaran: Uyar; 87-88; 2018, Uyar, 2018; 20-22):

1. İflâsa, alacaklılardan birinin veya bizzat borçlunun talebi üzerine bizzat mahkemece karar verildiği ve bu karar inşai bir nitelik taşıdığı halde konkordato, borçlunun alacaklılarının ekseriyeti ile anlaşması sonucunda meydana gelir.
2. Konkordatoda tasfiye, bizzat borçlu tarafından daha az masrafla yapıldığı halde iflasta bu iş iflas organları tarafından oldukça masraflı olarak yapılır.
3. İflas, borçlunun tasarruf ehliyetini tamamen kaldırdığı halde, konkordato borçlunun tasarruf ehliyeti kısıtlanmış olarak devam eder.
4. İflas kesin bir tasfiye şekli olmadığından, iflasta alacağını tamamen alamamış alacaklılara "aciz belgesi" verilir, alacaklılar yeni mal iktibas eden müflisi takip edebilirler. Halbuki konkordato, borçluyu borcundan kesin olarak kurtarır ve alacaklılar, alacaklarının konkordato dışında kalmış olan kısmını artık borçludan talep edemezler.
5. İflas eden borçlu için kanunda yer alan özellikle kamu hukukuna ilişkin müeyyideler, konkordatoya giren borçlular için söz konusu olamaz.
6. Konkordatoya gitmek için tacir olmak şart olmadığı halde, iflas ancak tacirler için öngörülmüştür.

İflas ertelemenin (neredeysen) temelini oluşturan borçlunun dürüstlük ilkesi, konkordatoda artık borçlunun dürüstlüğüne, konkordato teklifinin kabulü açısından hiçbir öneminin kalmamasıdır. Bu subjektif ölçünün yerine "borçlunun mali durumunun düzeltilebilir olup olmadığı" objektif kriteri getirilmiştir. Böylelikle, "konkordatonun atıfet kurumu olma özelliği", yeni konkordato hukukunda ortadan kaldırılmış ve bunun doğal bir sonucu olarak da konkordato yalnız borçlu tarafından teklif edilecek bir uygulama olmaktan çıkmış, alacaklılar

tarafından da istenebilir yasal bir hak olarak yasal düzenleme haline gelmiştir(Altay; Eskiocak 2018, s. 5).

Aslında konkordato felsefe olarak bir uzlaşma olarak kabul edildiğinden mahkeme süreci başlatılmadan konkordato sürecinin oluşması da mümkün olabileceğinden konkordatoyu; adli olmayan konkordato ve adli konkordato şeklinde öncelikli iki ayrıma tabi tutabilmek mümkündür. Adli konkordato da kapsam bakımından kendi içerisinde; vade konkordatosu, indirim konkordatosu ve karma konkordato olarak kendi içerisinde ayrışabilmektedir. Şirketlerin ticaret mahkemelerinden indirim ve karma konkordato talebinde bulunabilmeleri için şirket bilançosunun rayiç değerlere göre düzenlenmiş değerler bakımından batık olması gerekmektedir.

Vade konkordatosu: Alacaklıların alacak tutarlarında herhangi bir değişiklik olmadan, tutarların korunduğu(bazen de önceki tutardan daha yüksek bir tutarda), ancak borçların ödenmesi gereken tarihlerin değişikliğe uğratıldığı konkordato türüdür.

İndirim konkordatosu: Borçlu şirket tarafından ödenmesi gereken borçların ödeme tarihlerinde bir değişikliğe gitmeden tutarlarda bir indirim yapılması söz konusu olduğunda yapılan konkordatodur.

Karma konkordato: Vade konkordatosu ve indirim konkordatosunun birlikte kullanılması yani hem vadelerde hem de borç tutarlarında değişiklik olması durumunda yapılan konkordatoya denilmektedir.

1.2.Konkordatonun Hukuki Niteliği

Mevcut yasal düzenlemeler içerisinde yeniden yapılandırma kurumlarının Türk Hukuku bakımından klasik şekli konkordatodur. Kanun koyucuya hâkim olan ve kanunun sevkinde motor gücü rolünü oynayan amaç ve düşünce; konkordatonun iflasa tercih edilmesi ve işletmelerin ekonomik varlığını ve bütünlüğünün korunması doğrultusunda alacaklıların iflasa göre daha iyi bir düzeyde tatmini yönündedir. Çağımızın iktisadi ve hukuki konjonktüründe geçerli olan bu felsefenin Türkiye'de yerleşmesinin kanun koyucu tarafından şiddetle arzu edildiği ve bu düşüncenin kanun değişikliklerine yol açan motive edici unsur olduğu anlaşılmaktadır. Gerçekten, iflasların ekonomide meydana getirdiği ağır tahribatın ve bir zincir halinde diğer firmalara sirayetinin ortaya çıkardığı zararların önlenmesinin amaçlandığı açıktır. Diğer yandan, iflas ve hacizlerle işletmelerin çökmesi ve milli servetin yok edilmesinin yanı sıra ülkenin istihdam kapasitesinin daralmasına yol açan sonuçlar, özellikle konkordatonun kanun koyucu tarafından teşvik edilmesine neden olmuştur. Bu bağlamda sosyal hukuk siyaseti açısından da, firmaların istihdam kabiliyetinin kaybetmesinin sakıncaları, ve bu yaklaşım doğrultusunda getirilen hükümlerle önlenmek istenmiştir(Altay, Eskiocak, 2018 S. 7-8).

Yeni konkordato hukuku, borçlunun konkordato talebinin kabul edilmesi halinde oluşacak finansal menfaatleri (özellikle alacaklıların fedakarlık yapmalarının sağlanması ve ticari işletmenin faaliyetlerini devam ettirmesi) ile alacaklıların konkordato kapsamına girmesi durumunda finansal menfaatleri (borçlunun iflas etmesinin önüne geçmek ve onu en iyi teklifi vermeye zorlamak) arasında denge kurmaya ve hakime de (geçici/kesin) mühlet kararı verirken genel ekonomik yararı gözetme imkanını veren bir yolda ilerlemektedir. Halihazır konkordato hukukunun gelişimini tamamladığını söylemek mümkün değildir. Konkordato hukuki niteliği öğretide üç farklı sonuç oluşturacak bir biçimde tartışmalı olarak şekillenmiştir. Bu tartışmaların

sonucunda konkordato; sözleşme teorisi, hüküm teorisi ve cebri icra usulü teorisi bağlamında hukuki boyut kazanmıştır. Bazı yazarlar konkordatoyu borçlu ile alacaklılar arasında akdedilmiş bir sözleşme olarak kabul etmektedirler (sözleşme teorisi), diğer bazı yazarlara göre ise, konkordatonun geçerliğinin kaynağı mahkemenin tasdik kararıdır (hüküm teorisi) ve üçüncü görüş, konkordatoyu, alacaklıları tatmin etmek için kullanılan yöntem itibariyle diğer olağan cebri icra usullerinden ayrılan bir cebri icra yöntemi olarak görmektedir (cebri icra usulü teorisi) dir. Bu çerçevede konkordato iflasa yaklaşmakta, ama iflasa oranla daha özel ve daha ılımlı bir külli tasfiye usulü teşkil etmektedir (Öztek, 2018, s. 110-112).

Konkordato uygulamasında, asliye ticaret mahkemesinin görevli olduğu kabul edilmektedir. Ayrıca konkordato talebinde bulunan, Adalet Bakanlığı tarafından yürürlüğe konulacak tarifede belirtilen konkordato gider avansını yatırmaya mecbur olduğuna ilişkin bir hüküm konulmakta ve böylece sürecin gecikmesinin önüne geçilmek istemektedir. Bu gider avansının hukuki statüsü ve sonuçları Hukuk Mahkemeleri Kanunu 114 ve 115 inci maddelerine, atıf yapılarak düzenlenmektedir (Hükümet Görüşü)

Yasal düzenlemenin yapıldığı tarih itibariyle görülmekte olan davalarda, talep yani dava tarihinde yürürlükte bulunan yasal mevzuat uygulanır. Bu nedenle dava tarihi itibariyle kanundan önceki dönemde açılan iflas erteleme davaları yürürlükteki yasal hükümlere tabidir (Berberoğlu Yenipınar, 2018; 1)

2.KONKORDATONUN ŞARTLARI

Konkordatoya müracaat edebilmek için kanunun belirttiği “Borçlarını, vadesi geldiği hâlde ödeyemeyen veya vadesinde ödeyememe tehlikesi altında bulunan herhangi bir borçlu” durumuna gelen kişi konkordato için müracaat edebilir. Kanun metninin de açıkça ifade ettiği gibi iki koşul ifade edilmiştir. Vadesi gelmiş geçmiş olan borcun ödenememiş olması ya da borcunun/borçlarının vadesi gelmediği halde ödeme günü geldiğinde nakit akışının bilinmemesinden dolayı ödeyememe tehlikesinin varlığının öngörülmüş olmasıdır.

Borçlarını, vadesi geldiği hâlde ödeyemeyen veya vadesinde ödeyememe tehlikesi altında bulunan herhangi bir borçlu için alacağını alamama ya da oransal olarak diğer alacaklara nispeten daha az bir oranla tahsil edebilme riskiyle karşı karşıya olan bir alacaklı da konkordato sürecini usul olarak başlatabilme hakkına ve yetkisine sahiptir (İİK Madde 287).

2.1.Konkordatoya İlişkin Şekil Şartları

Konkordatonun hukuki olarak borç ödeyememe veya ileride vadesi dolacak borçların ödenememe tehlikesinin olması durumunda gerçek ya da tüzel kişiler konkordato talebinde bulunabilecekleri gibi bu müracaatı alacaklılardan birisinin de isteme hakkı bulunmaktadır. Ancak bu talebin gerçekleşebilmesi için şekil şartlarının da yerine getirilmiş olması gerekmektedir. Konkordato talebinin kabul edilebilmesi için kanunun öngördüğü şekil şartları bulunmaktadır.

2.1.1.Konkordato Kararı Alınması ve Dava Açılması

Konkordatonun temel felsefesi borçların yeniden yapılandırılarak tekrar vadelenmesi şeklinde değerlendirildiğinden konkordato sürecinin başlatılması ve sonuçlandırılmasını yönetsel faaliyetler arasında değerlendirmek gerektiğinden şirket ortaklarının konkordato müracaatında bulunmak için karar almasına gerek olmamaktadır. Konkordatoya ilişkin yasal düzenlemelerin hiçbir yerinde konkordato türlerinin tamamı da dahil olmak üzere karar

alınmasına ya da alınmamasına ilişkin bir açıklama bulunmamaktadır. Özellikle çok ortaklı şirketlerde ileride yaşanabilecek olumsuzlukların önceden tedbirinin alınması açısından bakıldığında konkordatonun ticaret mahkemesine müracaatı yapılmadan konkordato müracaatı yapılmasına ilişkin kararın alınması en doğru karar olacaktır.

Özellikle bankalarla karşılıklı olarak yapılan kredi sözleşmelerinde genel kredi sözleşmelerinde şirket ortaklarının imzaları da alındığından şirketin konkordatoya müracaatı yapıldığında grup şirketlerin bulunması durumunda grup şirketlerinde ayrıca konkordatoya müracaatlarının yapılması uygun olanıdır. Bura da şunu da unutmamak gerekir. Şirket ortakları şirket borçlarında şahsi kefalet koyduklarından müteselsil ve müşterek borçlu olmaları nedeniyle şahıs olarak da konkordatoya müracaat etmeleri gerekmektedir.

2.1.2.Konkordato İsteminin Mahkemeye Bildirilmesi

Konkordato talebi şirket tarafından yapılabileceği gibi alacaklılar tarafından bir kişi ya da toplu olarak da yapılabilir. Her iki durumda da diğer davalarda olduğu gibi bir avukat marifetiyle yapılmalıdır. Çünkü ticaret davalarında özellikle yürürlükten kaldırılan iflas erteleme davalarında olduğu gibi süreç oldukça karmaşıktır. Bu nedenle mutlaka dava sürecini takip edecek bir avukatın olması gerekmektedir. Konkordato talebinde bulunan kişinin konkordato davasının açılması ve tensip tutanağının tutulabilmesi için gerekli olan unsurlarda bir tanesidir.

Borçlunun borçlarını hangi oranda ve/veya vadede ödeyeceğini, bu kapsamda alacaklıların alacaklarından hangi oranda vazgeçmiş olacaklarını, ödemelerin yapılması için borçlunun mevcut mallarını satıp satmayacağını, borçlunun faaliyetine devam edebilmesi için alacaklılara ödemelerini yapabilmesi için gerekli mali kaynağın sermaye artırımı veya kredi temini yoluyla yahut başka bir yöntem kullanılarak sağlanacağını gösterir konkordato projesine ilişkin teklif ile birlikte alacaklıların eline geçmesi öngörülen miktar ile borçlunun iflası halinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktarı karşılaştırmalı olarak gösteren tablonun konkordato teklifine eklenmesi gerekir(Karadeniz, 2018; 102)

2.1.3.Dava Harçlarının Ödenmesi

Konkordato talebinde bulunan, Adalet Bakanlığı tarafından yürürlüğe konulan tarifede belirtilen konkordato gider avansını yatırmaya mecburdur. Belirtilen tutarların yatırılması ve belgelendirilmesi durumunda ilgili mahkemenin karar verebileceği hükme bağlanmıştır(İİK Madde 285). İİK 304. Madde de ifade edildiği gibi tutarın mutlaka depo edilmesi gerekmektedir. Tutar hesaplanırken ilgili yönetmelikteki tutarlar dikkate alınarak tutar hesaplanır. Tutarın hesaplanmasında konkordatonun adi konkordato ya da malvarlığının terki suretiyle konkordato olup olmadığı önem arz etmektedir. Konkordato türünün belirtilmesi iki açıdan önem arz etmektedir. Bunlardan ilki eğer şirketin konkordato talebinin reddedilmesi durumunda İflasın söz konusu olduğu durumda da iflas harcının yatırılması gerekmektedir. İkinci sebep ise borçlunun indirim konkordatosu talep etmesi durumunda durumu değerlendirecek olan mahkemenin şirket rayiç bilançosunun batık olması durumuyla karşı karşıya olması gerekliliğinin tespitinin yapılmasıdır.

2.1.4.Konkordatonun Tasdiki Şartları

Konkordato talebi kabul edilen ve geçici süreyi geçici komiser(ler)in eşliğinde tamamlayan borçlunun talebi ve komiserin oluruyla kesin sürenin mahkeme tarafından takdir edilmesi sonucunda (gerek görülmesi durumunda oluşturulan) alacaklılar kurulunun yönlendirmeleri ve yasada belirlenen çoğunlukların sağlanması durumunda kabul edilen konkordato projesinin tasdiki aşağıdaki şartların gerçekleşmesine bağlıdır (İİK Madde 305):

a) Adi konkordatoda uygulamasında alacaklılara teklif edilen ödeme tutarının, borçlunun iflâsı durumunda alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktardan fazla olması,

b) Malvarlığının terki suretiyle gerçekleştirilecek konkordato uygulamasında işletme varlıklarının paraya çevrilmesi durumunda elde edilen hasılat veya üçüncü kişi tarafından teklif edilen tutarın iflâs yoluyla tasfiye hâlinde elde edilebilecek bedelden fazla olması,

c) Konkordato projesinde ödenmesi teklif edilen tutarın borçlunun bu tutarları ödeyebilmek için ortaya koyduğu işletme içi ve işletme dışından işletme inisiyatifine hukuki ve teknik olarak devredilen kaynaklar ile orantılı olması (mahkeme heyeti halihazırda ekonomik döngü içerisinde olmayan yani gelecekte beklenen ve işletme için kaynak niteliği taşıyacak değerlerin bir kısmını belirli bir oran belirlemek suretiyle kabul etmeyebilir. Hatta mahkeme heyeti eğer isterse hiçbirisini kabul etmeyebilir),

d) Konkordato projesinin; kaydedilmiş olan alacaklıların dörtte birini ve alacakların üçte ikisini, aşan bir çoğunluk tarafından imza edilerek kabul edilmiş olması gerekir. Oylamada sadece konkordato projesinden etkilenen alacaklılar oy kullanabilir. 206 ncı Maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklıların alacaklıları ve borçlunun eşi ve çocuğu ile kendisinin ve evlilik bağı ortadan kalkmış olsa dahi eşinin anası, babası ve kardeşi alacak ve alacaklı çoğunluğunun hesabında dikkate alınması,

e) 206 ncı Maddenin birinci sırasındaki imtiyazlı alacaklıların alacaklarının tam olarak ödenmesinin ve mühlet içinde komiserin izniyle akdedilmiş borçların ifasının, alacaklı bundan açıkça vazgeçmedikçe yeterli teminata bağlanmış olması (302 nci Maddenin altıncı fıkrası kıyasen uygulanır),

f) Konkordatonun tasdikinin gerektirdiği yargılama giderleri ile konkordatonun tasdiki durumunda alacaklılara ödenmesi kararlaştırılan para üzerinden alınması gereken harcın, tasdik kararından önce, borçlu tarafından mahkeme vizesine depo edilmiş olması,

gerekir.

2.1.5. Mahkemenin Konkordato Kararı Vermesi

Konkordato talebinde bulunan borçlunun işlem merkezinin veya gerçek kişilerde yerleşim yerinin bulunduğu yerde asliye ticaret mahkemesi yoksa, o yerdeki (asliye ticaret mahkemesi sıfatıyla) asliye hukuk mahkemesi konkordato uygulamasını yapacaktır.

Mühlet içinde aranan koşullar konkordatonun başarı olasılığı ve borçlunun varlığının ve kaynaklarının teklifiyle orantılı ve dengeli olmasıdır. Ayrıca; konkordatonun tasdiki bakımından önemli koşullardan birisi de, ödeme önerisini ayrıcalıklı (imtiyazlı) olmayan alacaklıların kanunda öngörülen çoğunluğunun kabul etmelerini öngören kuraldır (İİK Madde 302). Konkordato ön projesini alternatifli iki farklı şekilde kabulünde de çoğunluk koşulunun konkordatoda ki belirleyici önemi dolayısıyla, konkordato bazı teorisyenler tarafından cebri bir sözleşme olarak nitelendirilmektedir. Değerlendirilmesi her ne olursa olsun konkordato

sürecinde tüm belgelerin titizlikle ticaret mahkemesince incelenmesi ve özellikle konkordato komiser(ler)ine incelettirmesi ve duruşmada dinlenmesi gereken tarafların basit yargılama usulüne tabi bir dava olduğu da dikkate alınarak dinlenerek konkordato ön projesinin tasdiki için diğer koşullar olan; bazı istisnaî alacaklar için yeterli güvencelerin oluşturulması, harç, yargılama ve ilân giderlerinin yatırılması ve borçlunun iflâs etmemiş olması hususlarına ilişkin bulunmaktadır. Bütün bu koşulların eksiksiz bir biçimde gerçekleşip gerçekleşmediğini, tasdik ve yargılaması sırasında ticaret mahkemesi titizlik içinde irdeleyerek, tüm koşullar oluşmuş ise; konkordatonun tasdikine, aksi takdirde tasdik isteminin reddine karar verecektir.

Komiserin gerekçeli raporunu ve dosyayı tevdi alan mahkeme, konkordato hakkında karar vermek üzere yargılamaya başlar. Mahkeme, komiseri dinledikten sonra kısa bir zamanda ve her hâlde kesin mühlet içinde kararını vermek zorundadır. Karar vermek için tayin olunan duruşma günü, 288 inci Madde uyarınca ilân edilir. İtiraz edenlerin, itiraz sebeplerini duruşma gününden en az üç gün önce yazılı olarak bildirmek kaydıyla duruşmada hazır bulunabilecekleri de ilâna yazılır(İİK Madde 304). Mahkeme konkordato projesini yetersiz bulursa kendiliğinden veya talep üzerine gerekli gördüğü düzeltmenin yapılmasını isteyebilir(İİK Madde 305).

Komiserin gerekçeli raporunu ve dosyayı tevdi alan mahkeme, konkordato hakkında karar vermek üzere yargılamaya başlar. Mahkeme, komiseri dinledikten sonra kısa bir zamanda ve her hâlde kesin mühlet içinde kararını vermek zorundadır. Karar vermek için tayin olunan duruşma günü, 288 inci Madde uyarınca ilân edilir. İtiraz edenlerin, itiraz sebeplerini duruşma gününden en az üç gün önce yazılı olarak bildirmek kaydıyla duruşmada hazır bulunabilecekleri de ilâna yazılır(İİK Madde 304). Konkordato, tasdik kararıyla bağlayıcı hâle gelir. Tasdik edilen konkordato projesinde konkordatonun, tasdik kararının kesinleşmesiyle bağlayıcı hâle geleceği de kararlaştırılabilir; bu takdirde mühletin etkileri, kanunda öngörülen istisnalar saklı kalmak kaydıyla konkordatonun bağlayıcı hâle geldiği tarihe kadar devam eder(İİK Madde 308). Bağlayıcı hâle gelen konkordato, konkordato talebinden önce veya komiserin izni olmaksızın mühlet içinde doğan bütün alacaklar için mecburidir(İİK Madde 308).

Konkordato teklif eden borçlu, gerekli harç ve masrafları mahkeme veznesine depo etmedikçe mahkemece konkordatonun tasdikine karar verilmez(Muşul, 2018; 427)

2.2.Konkordatoya İlişkin Maddi Şartlar

Geçici konkordato mühleti ile birlikte mahkemenin borçlunun mal varlığının muhafazası için gerekli gördüğü bütün tedbirlere karar vereceği ve konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olup olmadığının yakından incelenmesi amacıyla bir geçici konkordato komiseri atayacağı hükme bağlanmaktadır. Konkordatonun başarıya ulaşması ile kastedilen husus, konkordato talebinde bulunanın mali durumunun düzelmesinin mümkün olup olmadığı veya konkordato teklifinin tasdiki şartlarının yerine gelip gelemeyeceğidir.

2.3.Konkordato Süreci

Borçlunun mühlet içinde konkordato projesine hazırlık yapabilmesi için malvarlığı değerini kullanması önem arz eder. İhtiyati haciz veya ihtiyati tedbir kararı ile borçlunun ticari faaliyetleri için önem arz eden malvarlığına el konulacak olması, konkordato sürecini bloke edebilecektir. Oysa, ancak rahat bir şekilde ticari faaliyetlerine devam edebilecek bir borçlunun mali yapısını iyileştirebilmesi mümkün olabilecektir. İşte bu sebeple, konkordatoya tâbi alacaklar bakımından borçlunun malvarlığına ihtiyati haciz veya ihtiyati tedbir konulabilmesi

mümkün değildir. Mühlet içinde icrai hacze başlamak için takip talebinde bulunulması mümkündür. Takip talebi, icra takip işlemi olarak kabul etmediği için alacaklının takip talebini İcra dairesine vermesinde bir engel yoktur. Her ne kadar mühlet içinde takip talebinde bulunabilirse de, ödeme emri gönderilmesi mümkün olmayacaktır. İcra dairesi tarafından borçluya ödeme emri gönderilmesi halinde, bu ödeme emri süresiz şikâyet yoluyla icra mahkemesinin önüne taşınması halinde iptal edilecektir. Ayrıca mühlet içerisinde bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşürücü süreler işlemeyeceği için, mühlet kararından önce verilmiş ihtiyati haciz kararının, mühletin sona ermesinden sonra uygulanmasında bir engel bulunmamaktadır. Mühlet kararından önce ihtiyati haciz veya ihtiyati tedbir sebebiyle konulmuş olan muhafaza tedbirlerinin de ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbir saklı kalmak koşuluyla kaldırılmasında fayda bulunmaktadır. Muhafaza tedbiri kaldırılan bu tür malların borçluya veya konkordato komiserine yediemin olarak bırakılması mümkün olmalıdır. Aksi halde ilgili mallar borçlu tarafından kolaylıkla elden çıkarılabilir. Mühlet kararının önemli etkilerinden biri de, konkordato projesi aksine bir hüküm içermediği takdirde kesin mühlet tarihinden itibaren, rehinle temin etmemiş her türlü alacağa faizin işlememesidir (İİK m. 294, f.3). Şu halde, konkordato projesinde öngörülmesi halinde, rehinle temin edilmemiş alacaklar için de faiz işlemeye devam edecektir. Konkordato mühletinin herhangi bir sebeple kaldırılması halinde ise, faizler yine geçmişe etkili olarak işlemeye devam edecektir. Konkordato mühleti içinde komiserin onayıyla doğan alacaklar bakımından faiz, mühlet süresince işletmeye devam edecektir.(Öztek, 2018, s. 218).

2.3.1.Yargılama Süreci

Geçici veya kesin konkordato mühleti, borçlunun mali durumunun normal bir mali yapıya bürünebileceği gibi olumsuz bir hal alarak bilançosunun bozularak kötüye gitmesine de neden olabilir. Verilen geçici süre ya da kullanılması koşulları gerçekleşmiş olan kesin süre konkordato tasdikine gelinmeksizin de şirket mali yapısının iyileşmesi için tek başına yeterli olabilir. Eğer şirket mali yapısı konkordato tasdik noktasına gelmeden düzelmişse bu durumda geçici veya kesin konkordato mühleti şirket sahibinin, konkordato komiserinin, mahkemenin tespiti ya da alacaklılardan birisinin müracaatı sonucunda karara bağlanarak konkordato prosedürüne devam edilmeksizin kaldırılır.

Mühletin iyileşme nedeniyle mahkemece resen kaldırılması için, mühlet sona ermeden iyileşmenin gerçekleşmesi gerekir. Bunun için, mahkemeye yapılan mühlet talebinin sebebi olan borca batıklığın giderildiğinin, ara bilanço ve komiser tarafından hazırlanacak ve bu yöndeki raporla belgelenmesi gerekir (komiserin raporunun yeterli olduğu yönünde). Eğer mühlet talebi yalnızca borca batıklık sebebi ile yapılmışsa, bu tehlikenin ortadan kalktığının ispat edilmesi gerekir. Mühlet talebi borç ödemededen aciz sebebiyle yapılmışsa, iyileşme nedeniyle mühletin kaldırabilmesi için, borç ödemededen aciz halinin ortadan kalktığının ispat edilmesi gerekir. Mahkeme, mühlet içinde iyileşme gerçekleşmesi nedeniyle mühletin kaldırılmasına karar vermek için yalnızca komiserin raporuyla yetinmeyecektir. Hâkim, iyileşmenin gerektiği hususunda dinlemek üzere borçluyu, talepte bulunan bir alacaklı ise onu varsa alacaklılar kurulunu duruşmaya davet edecektir. Diğer alacaklıları ise gerekli görürse davet eder (İİK m.291, f.2).

Konkordato mühleti verildikten sonra mühletin kaldırılması ve iflasa karar verilmesi şu sebeplerle gerçekleşecektir.(Öztek, 2018, s. 192-195).

a) Borçlunun malvarlığının korunması için iflasın açılmasının gerekli olmasıdır.

b) Kesin konkordato mühleti verildikten sonra konkordatonun başarıya ulaşamayacağını anlaşılmaması kesin mühletin kaldırılmasını gerektiren ikinci haldir. Bu halde mahkeme, komiserin raporundaki verilerden konkordatonun başarıya ulaşma şansının kalmadığı sonucuna varmalıdır.

c) Borçlunun 297. maddeye aykırı davranması yahut komiserin talimatlarına uymaması da konkordato mühletinin kaldırılması ve iflasın açılması sebeplerinden biridir.

d) Borca batık olduğu anlaşılan bir sermaye şirketi veya kooperatifin konkordato talebinden feragat etmesi de konkordato mühletinin kaldırılması ve konkordato talebinin reddi sebebidir.

2.3.2. Geçici Mühlet (Süre)

Geçici mühlet üç aydır. Mahkeme bu üç aylık süre dolmadan borçlunun veya geçici komiserin yapacağı talep üzerine geçici mühleti en fazla iki ay daha uzatabilir, uzatmayı borçlu talep etmişse geçici komiserin de görüşü alınır. Geçici mühletin toplam süresi beş ayı geçemez. 291 inci ve 292 nci Maddeler, geçici mühlet hakkında kıyasen uygulanır(İİK Madde 287). Geçici mühlet talebinin kabulü, geçici komiser görevlendirilmesi, geçici mühletin uzatılması ve tedbirlere ilişkin kararlara karşı kanun yoluna başvurulamaz(İİK Madde 287). Geçici mühlet, kesin mühletin sonuçlarını doğurur. Mahkemece geçici mühlet kararı, ticaret sicili gazetesinde ve Basın-İlan Kurumunun resmî ilân portalında ilân olunur ve derhâl tapu müdürlüğüne, ticaret sicili müdürlüğüne, vergi dairesine, gümrük ve posta idarelerine, Türkiye Bankalar Birliğine, Türkiye Katılım Bankaları Birliğine, mahallî ticaret odalarına, sanayi odalarına, taşınır kıymet borsalarına, Sermaye Piyasası Kuruluna ve diğer lazım gelen yerlere bildirilir. İlanda ayrıca alacaklıların, ilândan itibaren yedi günlük kesin süre içinde dilekçeyle itiraz ederek konkordato mühleti verilmesini gerektiren bir hâl bulunmadığını delilleriyle birlikte ileri sürebilecekleri ve bu çerçevede mahkemeden konkordato talebinin reddini isteyebilecekleri belirtilir. Geçici mühletin uzatılmasına ve geçici mühletin kaldırılarak konkordato talebinin reddine ilişkin kararlar da ikinci fıkra uyarınca ilân olunur ve ilgili yerlere bildirilir(İİK Madde 288).

Konkordato talebinde bulunulması durumunda geçici süre kesin sürenin sonuçlarını doğurur. Geçici mühletle kesin mühlet sürecinde hukuki durumlar açısından herhangi bir fark bulunmamaktadır. Yani geçici süre kesin sürenin sonuçlarını doğurmaktadır. Kesin mühlet ile geçici mühlet arasında iki fark bulunmaktadır. Bunlar;

- İlgili yönetmelikle ayrıntıları düzenlenmiş olan alacaklılar kurulunun oluşturulmasıdır. Alacaklılar kurulunun geçici mühlet içerisinde oluşturulmasına gerek olmayıp bu kurulun kesin süre içerisinde oluşturulması gerekmektedir.

- Alacaklıları alacaklarını bildirmeye davetin ve alacaklılar toplantısının (m. 299, m.301) kesin mühlet kararından sonra gerekli çalışma ve ilanların yapılmasından sonra yapılacağıdır. Geçici mühlet içerisinde alacaklılarla görüşmeler yapılabilir ancak alacaklıların tamamının yer aldığı bir toplantının yapılmasına gerek yoktur.

Geçici mühlet kararı, mahkeme tarafından, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ve Basın İlan Kurumunun resmî ilan portalında ilan edilir. Ayrıca maddede sayılan resmi kurumlara da bildirim gerekmektedir. İlanın amaçlarından biri de alacaklıların, mahkemeye başvurarak, konkordato mühletinin verilmesine ve konkordato talebine itiraz edilebilmelerini sağlamaktır. İtiraz etmek isteyen alacaklıların 288. maddeye göre yapılan bu ilandan itibaren yedi günlük

süre içinde mahkemeye başvuruları ve konkordato mülleti verilmesini gerektiren bir hal bulunmadığına ya da konkordato talebinin reddedilmesi gerektiğine ilişkin delillerini de mahkemeye sunmaları gerekir. 288. maddenin son fıkrası uyarınca, geçici mülletin ilanında olduğu gibi, geçici mülletin uzatılması, kaldırılması ve konkordato talebinin reddinin de ilan edileceği ve 2. fıkrafta belirtilen kurumlara bildirileceği öngörülmüştür. Mahkeme kesin müllet hakkındaki kararını geçici müllet içinde verecektir. Ancak kararın en geç ne zaman verileceği hakkındaki bu hüküm bir düzen hükmü sayılmalıdır. Komiseri raporunun mahkemeye geçici müllet süresi dolmadan verilmiş olması kaydıyla mahkemenin kesin müllet kararını geçici müllet dolduktan sonra vermiş bulunması kararın geçerliliğini etkilemez. Çünkü geçici konkordato komiserinin raporunu geçici müllet içinde mahkemeye sunması halinde, borçlunun veya komiserin konkordato edemeyeceği ve ne kadar zaman alacağı önceden belirlenemeyen karar sürecinin geçici müllet içinde tamamlanmamış olması borçlunun aleyhine sonuç doğurmalıdır ve geçici konkordato komiserinin sorumluluğuna yol açmalıdır. Bu durumda geçici mülletin etkisinin de kesin müllet hakkındaki karara kadar devam ettiği kabul edilmelidir. Madde de geçici müllet kural olarak üç ay olarak öngörülmüştür. Ancak gerek konkordato komiseri gerekse borçlu, mülletin uzatılmasını talep edebilir. Konkordatoyu alacaklı talep etmiş olsa bile, alacaklıya geçici mülletin uzatılmasını talep hakkı tanınmamıştır. Geçici konkordato mülletinin uzatılmasını borçlunun talep ettiği hallerde geçici konkordato komiserinin olumlu görüşünün mahkemeye sunulmuş olması gerekir. Komiserin desteklemediği bir uzatma talebinin kabul edilmesinin düşünülmemeyeceği ifade edilmektedir. Mülletin uzatılmasına karar verip vermemek mahkemenin takdirindedir. Örneğin üç ayın dolmak üzere olmasına rağmen, konkordatonun başarıya ulaşması ihtimali görülüyorsa, mahkeme geçici mülleti uzatmama yönünde karar verebilmektedir. Geçici müllet en fazla beş ay olarak belirtilmiş olduğundan, bu süreyi aşmamak kaydıyla, birden fazla uzatma talep edebilmesinin önünde bir engel bulunmamaktadır. Buna göre; geçici müllet içinde borçlunun mali durumu düzelir, yani iyileşme sağlanırsa, kesin müllet verilmesine ve konkordatonun tasdikine gerek kalmayacağından, geçici müllet mahkemece kaldırılır. Aynı şekilde, iyileşme umudunun olmaması ve konkordatonun tasdiki ihtimalinin görülmemesi nedeniyle geçici müllet içinde konkordato talebi reddedilirse, konkordato (geçici müllet) talebinin bu talebin ilk yapıldığı aşamada reddi halinden farklı olarak mahkeme geçici mülleti kandıracak ve borçlu iflasa tâbi şahıslardan ise ve 292.maddedeki şartlardan biri gerçekleşmişse resen iflasa da karar verecektir(Öztek, 2018, s. 159-211).

2.3.3.Kesin Müllet (Süre)

Kesin mülletin (ilk olarak) verilmesinde mahkeme resen harekete geçme ilkesine göre hareket ederken, mülletin uzatılması için talep şarttır. Bu talep, komiserden yahut borçludan gelebilir. Komiser, talebiyle birlikte, mülletin uzatılması talebinin gerekçelerini de mahkemeye rapor edecektir. Borçlunun talebi halinde, mahkeme komiserin de görüşünü alır. Kesin müllet verilmesine, kesin mülletin uzatılmasına ve kesin mülletin kaldırılarak konkordato talebinin reddine ilişkin kararlar, 288. madde uyarınca ilan edilir ve bu maddelerde belirtilen yerlere bildirilir (İİK Madde 289, f.6). Mahkemenin mülletin kaldırılması kararı ile birlikte iflasa da karar vermesi halinde iflasın hukuki sonuçları (Madde.184 ve.) ortaya çıkar. Mahkemenin iflasa karar vermemesi halinde ise, mülletin kaldırılması, maddî hukuk bakımından, Madde. 291 uyarınca yapılan kaldırmanın sonuçlarını doğurur. Müllet kararı içerisinde hem konkordato projesini tamamlamak hem de ticari hayatına devam etmek isteyen borçlunun alacaklıların baskılarından uzak kalmaya ihtiyacı bulunmaktadır. Müllet kararı ile birlikte tasarruf yetkisi

sınırlanan borçluya bazı imkânların verilmesi zorunluluk arz etmektedir. Maddenin bir diğer amacı ise alacaklılar arasındaki eşitliğin korunmasıdır. Özellikle neredeyse tüm alacakların borçluya karşı takip başlatmaları veya başlamış takiplere devam etmeleri, bir alacaklının diğer alacaklılara nazaran daha avantajlı bir konumda bulunmasının önüne geçebilecektir. Kesin mühlet kararının alacaklılar bakımından sonuçları mutlak ve kesin mühlet etkilerini kararın verildiği an itibarıyla göstermeye başlayacaktır. Başka bir ifade ile, mühlet kararının alacaklıların hakları bakımından getirdiği sınırlamaların etkilerini gösterebilmeleri için kesin mühlet kararının ilan edilmesine veya karardan alacaklıların haberdar olmasına gerek bulunmamaktadır. Kesin mühlet kararının verildiği an itibarıyla sonuç doğurması sebebiyle, iflas kararında olduğu gibi, derhal etki doğuran bir karar olduğu söylenebilir. Her ne kadar kesin mühlet kararı etkilerini derhal gösteren bir karar olsa da, iyi niyetin korunduğu hallerde, iyi niyetli üçüncü kişilerin kazandıkları haklar saklıdır. Kesin mühletin gerek takip yasağı gibi borçluyu koruyan gerekse belirli işlemlerin ancak komiserin izniyle yapılabilmesi gibi borçlunun tasarruf yetkisini sınırlayan hükümlerinin geçici süre için de geçerli olduğunda tereddüt edilmemelidir. Kanun, konkordatonun tasdiki yargılanmasının aksine (m.304/I), duruşma gününün ilanını öngörmemiştir. Ancak, hâkimin duruşma gününü ilan etmek yönünde karar vermesinin mümkün olduğunu kabul edilmektedir. Kesin mühlete karar verilebilmesi için bir talebin gerekliliğinden de bahsedilmemektedir. Mahkemenin kesin mühlet hakkındaki bir karar verebilmesi için borçlu, alacaklı ya da geçici komiserin bir talebine gerek yoktur. Mahkemenin kesin mühlet hakkında ki kararı, geçici mühlette olduğu gibi şeklen yapılacak incelemeye bağlı değildir. Kesin mühlete mahkeme, esas bakımından bir inceleme yapacak ve kesin mühlet kararı verip vermeyeceğine bu ayrıntılı inceleme sonucunda karar verecektir. Mahkeme kesin mühlet hakkında karar verebilmek için bir duruşma günü tayin eder ve borçluyu dinlemek üzere duruşmaya davet eder. Eğer konkordatoyu bir alacaklı talep etmişse mahkeme onu da duruşmaya davet edecektir. Duruşmadan önce geçici komiserin raporunu sunmuş olması gerekir. Mahkeme geçici komiserin de duruşmada dinlenmesi gerektiğine karar verirse, geçici komiser, beyanı alınmak üzere, duruşmada hazır bulunur. Konkordato mühleti kararı için mahkeme, mühlet verilmesine itiraz eden alacaklıların yazılı itiraz sebeplerini de değerlendirilmelidir. Dikkat edilirse Kanun, konkordato talep eden alacaklı dışındaki alacaklıların duruşmaya çağrılmasını öngörmemiştir; ama mahkemenin onları da duruşmaya çağırarak dinlemesi mümkündür; şu kadar ki, bu alacaklar böyle bir hakları bulunduğunu İleri süremezler(Öztek, 2018, s. 164-208).

Mahkemece, kesin mühlet kararıyla beraber veya kesin mühlet içinde uygun görülecek bir zamanda yedi alacaklıyı geçmemek, herhangi bir ücret takdir edilmemek ve tek sayıda olmak kaydıyla ayrıca bir alacaklılar kurulu oluşturulabilir. Bu durumda alacaklıları, hukuki nitelik itibarıyla birbirinden farklı olan alacaklı sınıfları ve varsa rehinli alacaklılar, alacaklılar kurulunda hakkaniyete uygun şekilde temsil edilir. Alacaklılar kurulu oluşturulurken komiserin de görüşü alınır. Alacaklılar kurulu her ay en az bir kere toplanır ve hazır bulunanların oy çokluğuyla karar alır. Komiser bu toplantıda hazır bulunarak alınan kararları toplantıya katılanların imzasını almak suretiyle tutanağa bağlar. Alacaklı sayısı, alacak miktarı ve alacakların çeşitliliği dikkate alınarak alacaklılar kurulunun zorunlu olarak oluşturulacağı hâller ile alacaklılar kuruluna ilişkin diğer hususlar Adalet Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikte gösterilir(İİK Madde 289).

Güçlük arz eden özel durumlarda kesin mühlet, komiserin bu durumu açıklayan gerekçeli raporu ve talebi üzerine mahkemece altı aya kadar uzatılabilir. Borçlu da bu fıkra uyarınca

Konkordato İçin Gerekli Belgeler, Süreç ve Finansal Veriler Bağlamında Değerlendirilmesi

uzatma talebinde bulunabilir; bu takdirde komiserin de görüşü alınır. Her iki hâlde de uzatma talebi kesin mühletin sonra ermesinden önce yapılır ve uzatma kararı vermeden önce, varsa alacaklılar kurulunun da görüşü alınır(İİK Madde 289).

Mahkemenin kesin mühlet kararı verebilmesi için konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olacağına anlaşılması gerekmektedir. Kesin mühlet kararının verilebilmesi için objektif kriterlerin dikkate alınması gerekir. Ayrıca kesin mühlet kararının verilmesinde geçici komiserin olumlu rapor vermesi de önemli olmaktadır(Toroslu, 2019; 61)

2.3.3.1. Kesin Mühlet İçinde Konkordato Talebinin Reddi İle İflâsın Açılması

İflâsa tabi borçlu bakımından, kesin mühletin verilmesinden sonra aşağıdaki durumların gerçekleşmesi hâlinde komiserin yazılı raporu üzerine mahkeme kesin mühleti kaldırarak konkordato talebinin reddine ve borçlunun iflâsına re'sen karar verir(İİK Madde 292).

- a) Borçlunun malvarlığının korunması için iflâsın açılması gerekiyorsa,
- b) Konkordatonun başarıya ulaşamayacağı anlaşılıyorsa,
- c) Borçlu, 297 nci Maddeye aykırı davranır veya komiserin talimatlarına uymazsa,
- d) Borca batık olduğu anlaşılan bir sermaye şirketi veya kooperatif, konkordato talebinden feragat ederse,

e) İflâsa tabi olmayan borçlu bakımından ise birinci fıkranın (b) ve (c) bentlerindeki hâllerin kesin mühletin verilmesinden sonra gerçekleşmesi durumunda, komiserin yazılı raporu üzerine mahkeme kesin mühleti kaldırarak konkordato talebinin reddine resen karar verir(İİK Madde 292).

Kesin mühlet talebinin değerlendirilmesi sonucunda, hakkında iflâs kararı verilmeyen borçlunun konkordato talebinin reddine karar verilirse, borçlu veya varsa konkordato talep eden alacaklı bu kararın tebliğinden itibaren on gün içinde istinaf yoluna başvurabilir. Bölge adliye mahkemesinin kararı kesindir. Bölge adliye mahkemesi tarafından ilk derece mahkemesi kararı kaldırılarak mühlet kararı verildiği hâllerde dosya, komiserin görevlendirilmesi de dahil olmak üzere müteakip işlemlerin yürütülmesi için ilk derece mahkemesine gönderilir(İİK Madde 293).

Mahkemenin veya bölge adliye mahkemesinin konkordato talebinin reddiyle birlikte borçlunun iflâsına da karar verdiği hâllerde 164 üncü Madde hükmü uygulanır(İİK Madde 293).

2.3.3.2. Kesin Mühletin Alacaklılar Bakımından Sonuçları

Mühlet içinde borçlu aleyhine 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre yapılan takipler de dahil olmak üzere hiçbir takip yapılamaz ve evvelce başlamış takipler durur, ihtiyatî tedbir ve ihtiyatî haciz kararları uygulanmaz, bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren müddetler işlemez(İİK Madde 294).

İİK 206 ncı Maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar (İşçilerin, iş ilişkisine dayanan ve iflâsın açılmasından önceki bir yıl içinde tahakkuk etmiş ihbar ve kıdem tazminatları dahil alacakları ile iflâs nedeniyle iş ilişkisinin sona ermesi üzerine hak etmiş oldukları ihbar ve kıdem tazminatları,) için haciz yoluyla takip yapılabilir(İİK Madde 294).

Tasdik edilen konkordato projesi aksine hüküm içermediği takdirde kesin mühlet tarihinden itibaren rehinle temin edilmemiş her türlü alacağa faiz işlemesi durur(İİK Madde 294).

Konkordato mühletinin verilmesinden önce, müstakbel bir alacağın devri sözleşmesi yapılmış ve devredilen alacak konkordato mühletinin verilmesinden sonra doğmuş ise, bu devir hükümsüzdür(İİK Madde 294).

2.3.3.3.Kesin Mühletin Rehinli Alacaklılar Bakımından Sonuçları

Mühlet sırasında rehinle temin edilmiş alacaklar nedeniyle rehlin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılabilir veya başlamış olan takiplere devam edilebilir ancak bu takip nedeniyle muhafaza tedbirleri alınmaz ve rehinli malın satışı gerçekleştirilemez(İİK Madde 295).

2.3.3.4.Kesin Mühletin Sözleşmeler Bakımından Sonuçları

Sözleşmenin karşı tarafının konkordato projesinden etkilenip etkilenmediğine bakılmaksızın, borçlunun taraf olduğu ve işletmesinin faaliyetinin devamı için önem arz eden sözleşmelerde yer alıp da borçlunun konkordato talebinde bulunmasının sözleşmeye aykırılık teşkil edeceğine, haklı fesih sebebi sayılacağına yahut borcu muaccel hâle getireceğine ilişkin hükümler, borçlunun konkordato yoluna başvurması durumunda uygulanmaz. Sözleşmede bu yönde bir hüküm bulunmasa dahi sözleşme, borçlunun konkordatoya başvurduğu gerekçesiyle sona erdirilemez(İİK Madde 296). Konkordato mühletinin verilmesinden önce, müstakbel bir alacağın devri sözleşmesi yapılmış ve devredilen alacak konkordato mühletinin verilmesinden sonra doğmuş ise, bu devir hükümsüzdür(İİK Madde 294)

Borçlu, tarafı olduğu ve konkordatonun amacına ulaşmasını engelleyen sürekli borç ilişkilerini, komiserin uygun görüşü ve mahkemenin onayıyla herhangi bir zamanda sona erecek şekilde feshedebilir. Bu çerçevede ödenmesi gereken tazminat, konkordato projesine tabi olur. Hizmet sözleşmelerinin feshine ilişkin özel hükümler saklıdır(İİK Madde 296).

2.3.3.5.Kesin Mühletin Borçlu Bakımından Sonuçları

Borçlu, komiserin nezareti altında işlerine devam edebilir. Şu kadar ki, mühlet kararı verirken veya mühlet içinde mahkeme, bazı işlemlerin geçerli olarak ancak komiserin izni ile yapılmasına veya borçlunun yerine komiserin işletmenin faaliyetini devam ettirmesine karar verebilir. Borçlu, mahkemenin izni dışında mühlet kararından itibaren rehin tesis edemez, kefil olamaz, taşınmaz ve işletmenin devamlı tesisatını kısmen dahi olsa devredemez, takyit edemez ve ivazsız tasarruflarda bulunamaz. Aksi hâlde yapılan işlemler hükümsüzdür. Mahkeme bu işlemler hakkında karar vermeden önce komiserin ve alacaklılar kurulunun görüşünü almak zorundadır. Borçlu bu hükme yahut komiserin ihtarlarına aykırı davranırsa mahkeme, borçlunun malları üzerindeki tasarruf yetkisini kaldırabilir veya 292 nci Madde çerçevesinde karar verir. Birinci ve üçüncü fıkra kapsamında alınan kararlar 288 inci Madde uyarınca ilân edilir ve ilgili yerlere bildirilir (İİK Madde 297)

3.KONKORDATO İÇİN GEREKLİ BELGELER

Konkordato talebinde bulunan kişinin vermiş olduğu dilekçe ekinde yer alması gereken belgeler sayılırken bu belgeler arasında; Bilanço, Gelir Tablosu ve Nakit Akım Tablosundan bahsedilmektedir. Ancak belki de eksik olarak belirtilmiştir. Şöyle ki; bazı yazarlar konkordato

Konkordato İçin Gerekli Belgeler, Süreç ve Finansal Veriler Bağlamında Değerlendirilmesi

sürecini uzlaşma süreci olarak tanımladığından bu sürecin tamamında şirketin mali durumunun ne olacağının ortaya konulması gerekmektedir bu nedenle belgeler arasında Proforma Bilanço, Proforma Gelir Tablosu, ve Nakit Bütçesinin olması gerekmektedir. Olması gereken bu finansal tabloların yeniden yapılandırılmaları talep edildiği tüm yılları içerir nitelikte olması gerekmektedir ki; konkordato komiseri, alacaklılar kurulu, alacaklılar ve özellikle de mahkemenin karar sürecinde ve daha sonraki izlem sürecinde objektif ve denetlenebilir bir durum ortaya çıkabilsin.

Yasada yazılı olan belgelerin her hangi birinin eksik olması durumunda mahkemenin geçici süreyi vermesi kanuni değildir. Konkordato talep dilekçesinin ekinde yer alması gereken belgelerden bir tanesi de “alacakların eline geçmesi ön görülen miktar ile borçlunun iflası halinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktarı karşılaştırmalı olarak gösteren tablo”dur. Bu tablonun pratikte şu faydaları bulunmaktadır.

- Borçlu alacaklı açısından mahkeme nezdinde bir hesap mutabakatı sağlamış olacaktır.
- Alacaklı borçlunun kendisine ne kadar az ödeme yapacağını görecektir.
- Alacaklı diğer alacaklılarla kendi durumunun bir karşılaştırmasını yapabilecektir.

İİK 286.maddede sayılan belgelerin eksiksiz olarak dava dilekçesi ekinde olduğu ya da bir alacaklı tarafından konkordato talebinde bulunulması durumunda mahkemenin vereceği süre içerisinde belgelerin tamamlanması durumunda hakim(ler) belge içeriğine bakmaksızın şeklen belge varlıklarına bakarak geçici süre kararını vakit kaybetmeden verir.

Borçlu ya da alacaklı(lar)ın konkordato talebine aşağıdaki belgeleri vereceği dilekçeye eklemeli ya da daha sonra tamamlamalıdır. Bu belgeler;

1. Konkordato talebinde bulunabilmek için öncelikli olarak işletmenin bir proje hazırlaması gerekmektedir ki bu proje ilgili mahkemeye bilgi verebilmek amacıyla ön proje mahiyetinde hazırlanmaktadır. Hazırlanan bu ön projede aşağıdaki hususların açıklığa kavuşturulmuş olması gerekir;

- ✓ Borçlunun borçlarını hangi oranda veya vadede ödeyeceğini,
- ✓ Bu kapsamda alacaklıların alacaklarından hangi oranda vazgeçmiş olacaklarını,
- ✓ Ödemelerin yapılması için borçlunun mevcut mallarını satıp satmayacağını,
- ✓ Borçlunun faaliyetine devam edebilmesi ve alacaklılara ödemelerini yapabilmesi için gerekli malî kaynağın sermaye artırımı veya kredi temini yoluyla yahut başka bir yöntem kullanılarak sağlanacağını gösteren bir proje olmalıdır.

2. Borçlunun malvarlığının durumunu gösterir belgeler,

3. Borçlu defter tutmaya mecbur kişilerden ise Türk Ticaret Kanununa göre hazırlanan son bilanço,

4. Gelir tablosu,

5. Nakit akım tablosu,

6. Hem işletmenin devamlılığı esasına göre hem de aktiflerin muhtemel satış fiyatları üzerinden hazırlanan ara bilançolar,

7. Ticari defterlerin açılış ve kapanış tasdikleri ile elektronik ortamda oluşturulan defterlere ilişkin e-defter berat bilgileri,

8. Borçlunun malî durumunu açıklayıcı diğer bilgi ve belgeler,
9. Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların defter değerlerini içeren listeler,
10. Tüm alacak ve borçları vadeleri ile birlikte gösteren liste ve belgeler,
11. Alacaklıları, alacak miktarlarını ve alacaklıların imtiyaz durumunu gösteren listeler,
12. Konkordato ön projesinde yer alan teklife göre alacaklıların eline geçmesi öngörülen miktar ile borçlunun iflâsı hâlinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktarı karşılaştırmalı olarak gösteren tablo,
13. Sermaye Piyasası Kurulu veya Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunca yetkilendirilen bağımsız denetim kuruluşu tarafından hazırlanan ve konkordato ön proje-sinde yer alan teklifin gerçekleşmesinin kuvvetle muhtemel olduğunu gösteren finansal analiz raporları ile dayanakları. Şu kadar ki bu şart 3/6/2011 tarihli ve 635 sayılı Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 28 inci Maddesi (Küçük ve orta büyüklükteki işletmeler kısaca "KOBİ" olarak adlandırılır. KOBİ Terin tanımlanmasına, niteliklerine, sınıflandırılmasına ve uygulamalarına ilişkin esaslar; net satış hasılatları, mali bilanço tutarları ve çalışan sayıları dikkate alınarak Bakanlıkça hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir. Kurum ve kuruluşların KOBİ'lere ilişkin uygulamalarında bu yönetmelik hükümleri esas alınır.) kapsamında küçük işletmeler bakımından uygulanmaz. Bu Madde uyarınca sunulan malî tabloların tarihi, başvuru tarihinden en fazla kırk beş gün önce olabilir.

Borçlu, konkordato sürecinde mahkeme veya komiser tarafından istenebilecek diğer belge ve kayıtları da ibraz etmek zorundadır.

3.1.Konkordato Projesi

Konkordato talebinde bulunan borçlunun mevcut borçlarını nasıl ödeyeceğini ve ödemeleri yapabilmek için öngördüğü tüm kaynakları belgeleriyle ve gerekçeleriyle mahkemeye sunmalıdır. Ayrıca konkordato projesi içerisinde konkordato projesinin türüne göre hangi borçluya ne kadar ödeme yapılacağı ve alacaklıların ne kadarlık alacağını alamayacağını açık bir biçimde konkordato projesinde yer almalıdır. Kapsamlı bir biçimde hazırlanan konkordato (ön) projesinin kanunda belirtilen çoğunlukla kabul edilmesi gerekmektedir. Konkordato projesinin(İİK Madde 302);

a) Kaydedilmiş olan alacaklıların ve alacakların yarısını veya

b) Kaydedilmiş olan alacaklıların dörtte birini ve alacakların üçte ikisini, aşan bir çoğunluk tarafından imza edilmiş olması gerekir.

Oylamada sadece konkordato projesinden etkilenen alacaklılar oy kullanabilir. 206 ncı Maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacakların alacaklıları ve borçlunun eşi ve çocuğu ile kendisinin ve evlilik bağı ortadan kalkmış olsa dahi eşinin anası, babası ve kardeşi alacak ve alacaklı çoğunluğunun hesabında dikkate alınmaz.

Rehinle temin edilmiş olan alacaklar, 298 inci Madde uyarınca takdir edilen kıymet sonucunda teminatsız kaldıkları kısım için hesaba katılırlar(İİK Madde 302).

Çekişmeli veya geciktirici koşula bağlı yahut belirli olmayan bir vadeye tabi alacakların hesaba katılıp katılmamasına ve ne oranda katılacağına mahkeme karar verir. Şu kadar ki bu iddialar hakkında ileride mahkemece verilecek hükümler saklıdır(İİK Madde 302).

Konkordato projesinin müzakereleri sonucunda oluşturulan konkordato tutanağı, kabul ve ret oylarını içerecek şekilde derhâl imza olunur. Toplantının bitimini takip eden yedi gün içinde gerçekleşen iltihaklar da kabul olunur. Komiser, iltihak süresinin bitmesinden itibaren en geç yedi gün içinde konkordatoya ilişkin bütün belgeleri, konkordato projesinin kabul edilip edilmediğine ve tasdikinin uygun olup olmadığına dair gerekçeli raporunu mahkemeye tevdi eder(İİK Madde 302).

3.2.Bilanço

Finansal tabloların amacı, çeşitli kullanıcıların ekonomik kararlar verirken faydalanmaları için işletmenin finansal durumu, performansı (faaliyet sonuçları) ve finansal durumundaki değişiklikler hakkında bilgi sağlamaktır. Bu amaç için hazırlanan finansal tablolar kullanıcıların büyük bir kısmının ortak ihtiyaçlarını karşılar. Ancak finansal tablolar çoğunlukla geçmişteki işlemlerin etkisini gösterir ve genellikle finansal olmayan bilgileri içermez, bu nedenle kullanıcıların ekonomik kararlar alırken ihtiyaç duyacağı bilgilerin tamamını sağlamazlar(Arzova vd., 2015, s. 59). Bu nedenden ötürü sayılan finansal tabloların ileriye dönük olarak hazırlanması karar vericiler için daha doğru kararların verilmesi sonucunu doğuracaktır. Bu nedenle yasa koyucunun Proforma Bilanço, Proforma Gelir Tablosu ve Nakit Bütçesini de konkordato müracaatında olması gereken belgeler arasında saymalıdır.

Şirketin hazırlayacağı finansal tablolarından bilanço, şirketin sahip olduğu varlıklarının ve bu varlıkları temin ederken nerelerden (borçlanarak ya da öz kaynak marifetiyle) temin edildiğini gösterir tablodur. Bilançonun çeşitli fonksiyonları olmakla beraber yerine getirdiği tüm bu fonksiyonların ortak çatısı şirketin finansal durumu hakkında bilgi vermesi özelliğidir. Yani bilanço şirketin finansal yapısı hakkında bilgi vermektedir. Ancak bilançonun finansal durum hakkında vermiş olduğu bilgiler bazen finansal bilgileri kullanıcılarının işine yaramamakta bazen de bilgi kullanıcılarını yanlış yönlendirebilmektedir. Bunun da temel nedenlerinden birisi, bilançonun aktifinde yer alan varlıkların bilançoya kayıtlarının yapılmasında yasal olarak kabul edilmiş çok farklı değerlendirme ölçülerinin kullanılabilmesindedir.

Bilanço düzenlenirken prensip olarak şirket kişiliğinin sonsuza kadar devam edeceği kabul edildiğinden varlıkların değerinin şirket tasfiye olacakmış gibi piyasa değerleri ile değerlerinin bilançoya yazılmayıp kanunların (özellikle Vergi Usul Kanunu ve Türk Ticaret Kanununun öngördüğü Muhasebe Standartlarının kabul ettiği değerlendirme ölçüleri) öngördüğü değerlendirme ölçüleriyle bilançoda yer almaktadır. Bu durum özellikle İcra İflas Kanununun tanımladığı batık bilanço görüntüsünün her zaman bilgi kullanıcıları tarafından görünmesine engel teşkil etmektedir.

Şirket yetkilileri her bilanço düzenlenmesi döneminde kaydi bilançodan bir rayiç bilanço düzenlenmesi yoluna gitmeyip sadece gereksinim duyulduğu dönemlerde rayiç bilanço düzenlerler. Şirketin hazırlamış olduğu kaydi bilançoda şirket özkaynaklarının önceki yıllara göre azalma gösteriyor olması şirketin rayiç bilanço hazırlayarak kendisini kontrol etmesi açısından göstergelerden birisi olabilir.

3.3.Gelir Tablosu

Bir işletmenin; bütün satışları, geliri ve kârları ile maliyet, gider ve zararlarının brüt tutarları üzerinden gösterildiği ve hiç bir satış, gelir ve kâr kalemi bir maliyet, gider ve zarar kalemi ile tamamen veya kısmen karşılaştırılmak suretiyle mahsuplaşmadan tüm gelir ve giderlerin belirtilen tarihleri gösterir finansal tablodur. Gelir tablosunun amacı; satışların, gelirlerin, satışlar maliyetinin, giderlerin, kâr ve zararlara ait hesapların ve belli dönemlere ait işletme faaliyeti sonuçlarının sınıflandırılmış ve gerçeğe uygun olarak gösterilmesini sağlamaktır. Şirketlerin hazırlamış olduğu gelir tablosu da aynen bilanço gibi tarihi (geçmiş ifade eden) veriler üzerinden hazırlanmış veriler olduğundan konkordato hukukunun temeline uygun veri üretimini temin etmemektedir. Bu nedenle konkordato (ön) projesinde belirtilen ödeme planı dönemlerini kapsayacak şekilde tüm dönemler için proforma gelir tablosunun hazırlanması gerekmektedir.

3.4.Nakit Akış Tablosu

Bir işletmenin nakit akışlarına ilişkin bilgiler, finansal tablo kullanıcılarına, işletmenin nakit ve nakit benzeri yaratma yeteneğini ve işletmenin bu nakit akışlarını kullanma ihtiyacını değerlendirebilmelerinde dayanak oluşturması bakımından faydalıdır. Kullanıcıların aldığı ekonomik kararlar, işletmenin nakit ve nakit benzeri yaratma yeteneğinin ve söz konusu nakit ve nakit benzerlerinin yaratılma zamanlamasının ve kesinliğinin değerlendirilmesini gerektirmektedir.

Nakit akış tablosu, diğer finansal tablolarla kullanıldığı zaman, okuyucuların İşletmenin net aktiflerindeki değişimi, finansal yapısını (likidite ve borç ödeme gücü dahil) ve nakit akışlarının tutar ve zamanlamasını değişen koşullara ve fırsatlara uyum sağlamak amacıyla etkileme yeteneğini değerlendirebilmesi için gerekli bilgiyi sağlar. Nakit akışı bilgisi işletmenin nakit ve nakit benzeri yaratma yeteneğinin değerlendirilmesi ve kullanıcıların gelecekteki nakit akışlarını ölçmek ve başka işletmelerle karşılaştırmak için modeller geliştirmesini sağlar. Ayrıca işletmeler arasındaki aynı işlem ve olaylar için farklı muhasebe uygulamalarının etkilerini elimine ederek farklı işletmelerin performans raporlamalarının karşılaştırılabilmesine olanak verir.

Tarihi nakit akış bilgisi; gelecekteki nakit akışlarının tutarı, zamanlaması ve kesinliğinin göstergesi olarak kullanılır. Ayrıca, bu bilgiler, gelecek nakit akışlarına ilişkin geçmişte yapılan değerlendirmelerin doğruluğunun kontrol edilmesi ve karlılık, net nakit akışları ve fiyat değişiminin etkileri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesinde de kullanılır. Bilanço ve gelir tablosunda olduğu nakit akım tablosunda da konkordato ön projesinin gerçekleştirilebilirliğini kontrol edebilmek için nakit bütçesinin mutlaka düzenlenmesi gerekmektedir.

3.5.Malvarlığını Bildirir Belgeler

Malvarlığını bildirir belgelerin sunulmasında olayı iki şekilde değerlendirmek gerekmektedir. Konkordato talebi her ne kadar bazı kesimler tarafından dava olarak kabul edilmese de dava açılması için girişimde bulunan kişinin durumunu objektif olarak ortaya koyacak tüm belge ve bilgileri öncelikli olarak mahkeme heyetine ve mahkeme aracılığı ile de tüm tarafların bilgisine sunmak durumdadır. Her ne kadar konkordatonun yasal oluşum sürecinde iyi niyet duygusu aranmasa da davacının hem şirket tüzel kişiliğine ait olan varlık ve tüm yükümlülükleri hem de şirketin ortaklarının mal varlıklarını ve yükümlülüklerini tam olarak

ortaya koymalıdır. Bu nedenden dolayı borçlu ve diğer ilgili tarafların soyut ifadelerle mal varlığı ve yükümlülük beyanı yeterli olmamaktadır. Bu bağlamda; bankalardan alınan hesap özetleri, borçlu ve alacaklılardan alınan mutabakat metinleri, çek/senet fotokopileri, tapular, ruhsatlar ve benzeri belgeler kişilerin malvarlığını gösterir belgelerden bir kısmı olup sahip olunan diğer varlık ve yükümlülüklerinde mutlaka ortaya konulması ve somut olarak belgelendirilmesi gerekmektedir.

3.6.DeFTERLER ve Eklentileri

Borçlunun ticari faaliyette bulunmasından dolayı tutmakla yükümlü olduğu defterlerinin delil niteliği taşıyabilmesi için açılış ve kapanış tasdikleri, eğer elektronik ortamda defter tutmakla yükümlü kişiye elektronik defterlere ilişkin e-defter berat bilgilerini de sunmalıdır.

3.7.Borç Alacak Belgeleri

Borçlu tüm alacak ve borçlarını, vadeleri ile birlikte gösteren liste ve bu alacak ve borçların dayanağı olan (temel) belgeleri de konkordato talebi ile birlikte mahkemeye vermelidir. İİK m.286, f.1, b (b)'de belirtilen bu zorunluluk, en azından borçlunun alacaklıları yönünden, aynı maddenin (c) bendi ile birlikte mütalaa edilmelidir. Nitekim, İİK m.286, f.1, b (c), 'Alacaklıları, alacak miktarını ve alacaklıların imtiyaz durumunu gösteren listenin de ibraz edilmesini şart koşmaktadır; her ne kadar madde metinde açıkça belirtilmemişse de, bu listede alacaklıların adreslerinin de belirlenmesi İİK m. 299'da öngörülen davetin yapılabilmesi için şarttır. Maddede, borçlunun maruz kaldığı icra takiplerinin (ilgili icra dairesi, takibinin başlatılma tarihi ve miktarını içeren) listenin ve bu listeyi tevsik edici (ödeme emri gibi) belgelerin ibrazının istenmesi unutulmuştur. Mahkemenin m.286, f.1, b (b)'deki "borçlunun mali durumunu açıklayıcı diğer bilgileri ve belgeler" ve "tüm alacak ve borçları vadeleri ile birlikte gösteren liste ve belgeler" ibarelerinden ve b.(c)'deki "Alacaklıları, alacak miktarının ve alacaklılarının imtiyaz durumunu gösteren liste" ibaresinden hareketle resen bu eksikliğin tamamlanmasını istemesi ve verilen süre içinde eksiklik giderilmediği takdirde konkordato talebinin reddedilmesi mümkündür (m. 286, f.3); ayrıca yetkiye komiser de sahiptir ve komiserin bu yöndeki talimatına borçlunun uymaması komiserin geçici mühletin kaldırılmasını mahkemeden talep etmesiyle sonuçlanabilir(Öztek, 2018, s. 141).

Borçlunun borçlarını hangi oranda veya vadede ödeyeceğini, bu kapsamda alacaklıların alacaklarından hangi oranda vazgeçmiş olacaklarını, ödemelerin yapılması için borçlunun mevcut mallarını satıp satmayacağını, borçlunun faaliyetlerine devam edebilmesi ve alacaklılara ödemelerini yapabilmesi için gerekli mali kaynağın sermaye artırımı veya kredi temini yoluyla yahut başka bir yöntem kullanılarak sağlanacağını gösterir tüm açıklamaların yer alması da gerekir(Karadeniz, 2018, s 79).

3.8.Rayıç Bilanço

Şirketin hazırlayacağı finansal tablolarından bilanço, şirketin sahip olduğu varlıklarının ve bu varlıkları temin ederken nerelerden (borçlanarak ya da öz kaynak marifetiyle) temin edildiğini gösterir tablodur. Bilançonun çeşitli fonksiyonları olmakla beraber yerine getirdiği tüm bu fonksiyonların ortak çatısı şirketin finansal durumu hakkında bilgi vermesi özelliğidir. Yani bilanço şirketin finansal yapısı hakkında bilgi vermektedir. Ancak bilançonun finansal durum hakkında vermiş olduğu bilgiler bazen finansal bilgileri kullanıcıların işine yaramamakta bazen de bilgi kullanıcıları yanlış yönlendirebilmektedir. Bunun da temel nedenlerinden birisi,

bilançonun aktifinde yer alan varlıkların bilançoya kayıtlarının yapılmasında yasal olarak kabul edilmiş çok farklı değerlendirme ölçülerinin kullanılabilmesindedir.

Bilanço düzenlenirken prensip olarak şirket kişiliğinin sonsuza kadar devam edeceği kabul edildiğinden varlıkların değerinin şirket tasfiye olacakmış gibi piyasa değerleri ile değerlerinin bilançoya yazılmayıp kanunların (özellikle Vergi Usul Kanunu ve Türk Ticaret Kanununun öngördüğü Muhasebe Standartlarının kabul ettiği değerlendirme ölçüleri) öngördüğü değerlendirme ölçüleriyle bilançoda yer almaktadır. Bu durum özellikle İcra İflas Kanununun tanımladığı batık bilanço görüntüsünün her zaman bilgi kullanıcıları tarafından görünmesine engel teşkil etmektedir.

Borca batıklığın bulunabilmesi için şirketin sahip olduğu varlıklarının piyasa değerleri zamanla değişiklik gösterenlerinin (özellikle maddi duran varlıklar ve maddi olmayan duran varlıklar) rayiç değerlerinin uzman kişilerce tespitinin yapılarak rayiç bilançonun düzenlenmesi şeklinde olabilir. Piyasa değerleri tespit edilebilen ve değişiklik gösteren mevcutlar ve alacaklardaki gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra şirket varlıklarının toplam değeri ile borçların karşılaştırılması yapılır ve varlıkların (piyasada paraya çevrilebilecek) değeri ile borçların (yükümlülüklerin) yerine getirilip getirilemediğine bakılır. Eğer şirket yükümlülüklerinin (borçlarının ödenmesi) yerine getirilmesi şirket varlıkları ile sağlanıyorsa şirket bilançosu batık bilanço olarak tanımlanmaktadır.

Şirket yetkilileri her bilanço düzenlenmesi döneminde kaydi bilançodan bir rayiç bilanço düzenlenmesi yoluna gitmeyip sadece gereksinim duyulduğu dönemlerde rayiç bilanço düzenlenir. Şirketin hazırlamış olduğu kaydi bilançoda şirket özkaynaklarının önceki yıllara göre azalma gösteriyor olması şirketin rayiç bilanço hazırlayarak kendisini kontrol etmesi açısından göstergelerden birisi olabilir.

Değerleme yöntemleri ve buna ilişkin ölçüler, işletmenin faaliyet sonuçlarına ve finansal görünümüne doğrudan etki etmesi nedeniyle muhasebe açısından ayrı bir öneme sahiptir. Ayrıca iktisadi değerlerin, farklı değerlendirme ölçüleri ile değerlemeye tabi tutulmaları sonucu farklı bilanço ve gelir tablosu sonuçlarına ulaşılabilir. Değerleme yönteminde ilke olarak varlık ve yükümlülükler aynı değerlemeye tabi tutulur. Varlık ve yükümlülükler uygulanan değerlendirme ölçüleri varlık ve yükümlülüklerin niteliklerine göre farklılık gösterir. Bununla beraber, farklı amaçlar için aynı cins varlıkların değerlemesinde farklı değerlendirme ölçülerinin kullanılması da mümkündür. Genel muhasebe sürecinde kullanılan en temel değerlendirme yaklaşımı tarihi maliyet yaklaşımıdır. Bu yaklaşıma göre; varlıklar genelde, tarihi maliyet değerleriyle değerlemeye tabi tutulurlar. Ancak, varlıkların belirli bir tarihteki parasal tutarını belirlemede kullanılan tarihi maliyet yaklaşımı, değişik faktörlerin etkisiyle, finansal tablo unsurlarını gerçeğe sadık kalarak göstermekte yetersiz kalmaktadır (Arzova, Arzova, 2015, s. 70). Bu bağlamda hazırlanacak rayiç bilançoda varlık ve borçların şirketin finansal durumunu en gerçekçi bir biçimde ticari teamüllere uygun olarak belirlemeye elverişli değerlendirme ölçüsüyle değerlemenin yapılması gerekmektedir.

4.SONUÇ ve ÖNERİLER

Konkordato talebinde bulunurken özellikle borçlunun bu talebi iyi niyetle mi yoksa farklı bir niyetle mi ortaya koyduğunun sorgulanması yapılmamakta ve kararlar verilirken iyi niyet bir parametre olarak kabul edilmemektedir. Ayrıca konkordatoya müracaat edebilmenin iki temel koşulundan bir tanesi borçlunun ileride vadeleri dolacak olan borçlarını ödeyememe tehlikesinin olması halinde konkordato talebinde bulunabileceğidir. Bu iki durum konkordato (ön) projesinin hem mahkeme (heyeti) tarafından, hem alacaklılar tarafından hem de komiser(ler) tarafından gerekçeleriyle birlikte iyi bir biçimde incelenmesi gerekliliğini doğurmaktadır.

Gerekli incelemelerin taraflarca yapılabilmesi için bir tahminlemenin olması ve ortaya konulan tahminlerin gerekçeli, doğrulanabilir ve gerçekleşmesi muhtemel tahminlerden oluşması gerekmektedir ki alacaklılara borçludan alacakları tutarların ve vadelerinin izah edilebilmesi mümkün olsun bu nedenledir ki belki de hızlı bir biçimde hazırlanan ve konkordato hukukunu oluşturan kanun maddelerinde konkordato geçici sürenin özellikle de kesin sürenin verilebilmesi için ileriye dönük finansal verilerin bir bütün olarak yer aldığı finansal tabloların olması gerekmektedir. Bunlar hiç şüphe yok ki; proforma bilanço, proforma gelir tablosu ve nakit akım tablosudur. Halka açık olan şirketler için belki kar dağıtım tablosunun da gelecek dönemler için tahmini olarak hazırlanarak konması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Altay Sümer, Eskiocak Ali; 7101 Sayılı Kanun'la Yapılan Düzenlemelerin Işığında Konkordato ve Yeniden Yapılanma Hukuku 4. Bası Vedat Kitapçılık İstanbul 2018.
- Arzova Sabri Burak, Arzova Arzu; İflasın Ertenmesi Kapsamında İyileştirme Projesinin Hazırlanması, Kavram Mevzuat Hazırlama, Seçkin Yayınevi, Ankara 2015.
- Arzova Sabri Burak, Yavaş Murat, Küçük Barış; Hukuki ve Mali Yönden İflasın Ertenmesi ve Borca Batıklık Bilançosu Seçkin Yayınevi Ankara 2015.
- Berberoğlu Yenipınar Filiz; Konkordato İflas Öncesi-İflas Erteleme Yürürlükten Kaldırılmakla Yeni Mevzuatla Güncellenmiş İnceleme, Adalet yayınevi, Ankara 2018.
- Berberoğlu Yenipınar Filiz; Konkordato İflas Öncesi-İflas Erteleme Yürürlükten Kaldırılmakla Yeni Mevzuatla Güncellenmiş İnceleme, Adalet yayınevi, 2. Baskı Ankara 2019.
- Konkordato Komiserliği Ve Alacaklılar Kuruluna Dair Yönetmelik, 30 Ocak 2019 Çarşamba Sayı : 30671
- Muşul Timuçin; 28.02.2018 tarih ve 7101 Sayılı Kanunla İcra ve İflas Kanununda Yapılan Yeni Düzenlemelere Göre; İflas ve Konkordato Hukuku Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırma, Adalet Yayınevi, Ankara 2018.
- Öztek Selçuk, Budak Ali Cem, Yücel Müjgan Tunç, Kale Serdar, Yeşilova Bilgehan; Yeni Konkordato Hukuku, Adalet Yayınevi Ankara 2018.
- Pecanitez Hakan, Atalay Oğuz, Özkan Meral Sungur, ÖZEKES Muhammet; İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı, Yetkin Yayınları, Ankara 2015.
- Pecanitez Hakan, Atalay Oğuz, Özkan Meral Sungur, Özekes Muhammet; İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2017.

*Konkordato İçin Gerekli Belgeler, Süreç ve Finansal Veriler Bağlamında
Değerlendirilmesi*

- Pekcantez Hakan, ERDÖNMEZ Güray; 7101 Sayılı Kanunla Yürürlüğe Giren Konkordato Hükümlerinin Değerlendirilmesi, Bankacılar Dergisi Sayı (108-156) 105 2018.
- Toroslu M. Vefa; Hukuksal ve Finansal Açıdan Konkordato, Adalet Yayınevi, Ankara 2019.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi 26. Yasama Dönemi, 3. Yasama Yılı Sıra Sayısı 524, Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla İcra İflas Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı (1/913) ve Adalet Komisyonu Raporu.
- Uyar Talih; Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri, Bilge Yayınevi, Ankara 2018.
- Uyar Talih; Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri, İstanbul Barosu Dergisi, Temmuz Aėustos 2018, Cilt 92, Sayı 2018/4, S.s. 15-102, 2018.